

Sociologie voor de praktijk

Vragen bij hoofdstuk 9

Klaas J. Hoeksema
Siep van der Werf

Negende, herziene druk 2021

uitgeverij | C
coutinho

bussum 2021

Deze vragen horen bij de negende druk van *Sociologie voor de praktijk* van Klaas J. Hoeksema en Siep van der Werf.

© 1989/2021 Uitgeverij Coutinho bv

Alle rechten voorbehouden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor de readerregeling kan men zich wenden tot Stichting UvO (Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties, www.stichting-uvo.nl). Voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal in knipselkranten dient men contact op te nemen met Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, www.stichting-pro.nl).

Eerste druk 1989

Negende, herziene druk 2021

Uitgeverij Coutinho

Postbus 333

1400 AH Bussum

info@coutinho.nl

www.coutinho.nl

Noot van de uitgever

Wij hebben alle moeite gedaan om rechthebbenden van copyright te achterhalen. Personen of instanties die aanspraak maken op bepaalde rechten, wordt vriendelijk verzocht contact op te nemen met de uitgever.

ISBN: 978 90 469 0719 1

NUR: 756

Vragen bij hoofdstuk 9

- 1 **Waarom zijn in Nederland vanaf 1960 de ambtenaren- en onderwijsbonden zo sterk gegroeid en de industriebond niet?**
- 2 **Waarom zullen veel nieuwe werknemers geen lid worden van de vakbond, terwijl dat toch de organisatie is die voor hun belangen opkomt?**
- 3 **Waarom is het voor thuiswerkers lastig om eisen te stellen aan de werkgevers?**
- 4 **Kun je aangeven hoe jij door materiële motieven en door idealen (ooit) tot je studie-keuze gekomen bent? Welke rol heeft je achtergrond hierbij gespeeld?**
- 5 **‘Hulpverlenende instanties oefenen macht uit.’ Ben je het met deze uitspraak eens?**
- 6 **Geef eens uit eigen ervaring een voorbeeld van ‘dialectiek van de vrijheid’.**
- 7 **Hier volgen drie uitspraken over de oorzaken van sociale verandering. Bij welke benadering van sociale verandering passen ze: idealisme of materialisme?**

- ‘Het gaat erom of je mensen hebt die echt wat willen; dan lukt het ze ook!’
- ‘Door de automatisering en robotisering verandert onze maatschappij. De individualisering zal zich zeker nog veel verder doorzetten.’
- ‘Al jarenlang wordt er tussen de regering, de vakbeweging en de werkgevers over de loonkosten gestreden. Wanneer de vakbonden iets aan de werkloosheid willen doen, dan moet het loon niet stijgen. Maar hun achterban is bang dat een lager inkomen geen garantie voor meer werkgelegenheid is.’

- 8 **In dit hoofdstuk wordt beschreven dat de Nederlandse welvaart vanaf de Tweede Wereldoorlog gebaseerd is op een ‘sociaal contract’ tussen de overheid, werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties om volledige werkgelegenheid en een gezonde overheidsbegroting te garanderen. Dit evenwicht wordt verstoord als de organisatiekracht van vakbonden verder afneemt en de werking van de markt steeds meer centraal komt te staan. Welke risico’s en kansen brengt dit met zich mee?**

- 9 Wanneer in een organisatie dwingende machtsmiddelen gebruikt worden in plaats van overtuiging of beloning, dan blijken die op een gegeven moment nog maar slecht te werken. De resultaten verslechteren. 'Macht slijt', wordt er in de organisatieleer gezegd. Hoe zou dat komen?

- 10 Bedrijven formuleren tegenwoordig vaak een 'missie' die bedoeld is als gemeenschappelijke leidraad voor het handelen. Meestal zijn dit bedrijven waar de aard van het werk veel verantwoordelijkheid met zich meebrengt voor de medewerkers. Waarom zouden deze bedrijven zich laten leiden door een missie? Wat is vanuit machts oogpunt de zin van een dergelijke missie?

- 11 Hulpverleners zijn er voor hun cliënten, leraren voor hun leerlingen, verpleegkundigen voor hun patiënten, personeelswerkers voor het personeel. Dan past het toch niet dat zij zichzelf in een vakbond organiseren die uitgaat van hun belangen? Kunnen ze met hun zorgtaak voor cliënten, patiënten en personeel eigenlijk wel in een vakbond zitten?

- 12 De kredietcrisis van 2008 wordt vaak geweten aan de bonuscultuur bij banken. Joris Luyendijk beschrijft in zijn boek over de bankwereld *Dit kan niet waar zijn* (2015) hoe de enorme bonussen in de banken tweeledig werken. Enerzijds accepteren bankiers in het financiële hart van Londen daardoor dat ze geen enkele rechtspositie hebben, met als gevolg dat ze ieder moment op straat kunnen worden gezet. Tegelijkertijd maakt het bankiers immoreel. Wat zegt zijn beschrijving over bonussen als machtsmiddel?